

256 Alles waar geen verhaal van is ...

"Zomaar wat mijmeringen met een zweem van melancholie, meer gevoel dan feiten." Het was haar laatste zin in een mail waarin ze reageerde op mijn blog 255 over *Leven tussen hoop en aanvaarding*. Ik las de zin nog een keer en gaf m'n smartphone aan Louise, "moet je nu toch lezen."

Geschiedenis. Ze woonde in haar jeugd enkele honderden meters bij ons vandaan. Met haar ouders – een bevriend echtpaar – en hun en onze kinderen beleefden we een aantal keren een prachtige vakantie. Ze doorliep dezelfde middelbare school als Robert en Martijn en mijn verhaal in de laatste blog over Robert riep bij haar herinneringen op aan hem en Martijn, mooie jeugdherinneringen: "Zomaar wat mijmeringen met een zweem van melancholie," maar wat een waardevolle herinneringen.

Wij zijn mens met andere mensen. Ons leven is een levenslang leven met ik weet niet hoeveel mensen die – in welke relatievorm ook – ooit korte of lange[re] tijd in onze nabijheid verkeerden en verkeren. Maar uiteindelijk zijn wij allemaal voorbijgangers, wij voegen ons even in de loop van het bestaan, zoals ik schreef in het gedicht 'Van Nahuysplein':

Mensen zijn hier hun weg gegaan
de eeuwen door en even maar
voeg ik mij in de loop van het bestaan.
Alles waar geen verhaal van is
verdwijnt uiteindelijk in niets
sterft in het tij van de geschiedenis.

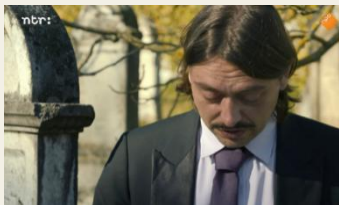
Mijn herinneringen aan de meeste voorbijgangers zijn weggezakt in de zee van vergetelheid, anderen zijn latent in mijn herinneringen aanwezig. Maar soms komt hun beeld onverwacht weer terug. Ik koester herinneringen aan mensen van voorbij, die mijn leven op enig moment beslissend hebben beïnvloed.

Maar ik ken ook de voorbeelden van relaties 'voor het leven' die echter hun oorsprong vonden in een toevallige ontmoeting met 'een voorbijganger'. Louise ontmoette ik voor het eerst toen ze uit Leeuwarden naar Zwolle kwam en de kerkelijke jeugdvereniging voor het eerst bezocht. Ik zag haar ... het was letterlijk liefde op het eerste gezicht! Een schoonzus trof ooit een broer van mij in een zomervakantiekamp, een schoonzus ontmoette ooit een broer tijdens een begrafenis. In beide gevallen laat het vervolg zich raden, hoe kan het gaan!

Zo hebben wij allemaal een rugzak gevuld met herinneringen, wij dragen geschiedenis in ons mee. Beter geformuleerd: wij zijn de uitkomst van geschiedenis, en onze gevoelens bepalen in hoge mate hoe we onze herinneringen en geschiedenis ervaren. Want wat wij mogelijk als feiten uit het verleden ervaren kan het resultaat zijn van tal van vervormingen, het gevolg van vermeende herinneringen en van gevoelens.

* * *

.Wij zijn de uitkomst van grotendeels niet gekende geschiedenis, van [nog] *Verborgen verleden*. Dat gold ook voor 129 meer of minder bekende Nederlanders, voorbijgangers in een televisieserie met die naam, die al in 2010 begon. Vrijwel altijd begon 'het slachtoffer' ontspannen, niet zelden met enige humor en/of relativerend aan de zoektocht; maar naarmate het verre verleden steeds meer betekenis kreeg, werd de deelnemer vrijwel altijd ook steeds meer overmand door de bijzondere verhalen van zijn of haar voorgeslacht en dus van zichzelf. Dat overkwam in uitzending 129 ook Gover Meit – ook bekend als de cabaretier/kleinkunstenaar Stefano Keizers en Donny Ronny. Hij wist niet waar hij thuishoorde: een Amsterdams kind, de uitkomst van een samengaan van een Texelse en een joods-Curaçaose familie, die beiden de tragiek van de Tweede Wereldoorlog moesten doorleven, met voorgeslachten die in veel landen hebben rondgezworven.

De documentairemakers nemen hem mee op een tocht die eindigt aan de grenzen van Europa én ver terug in de tijd. Daar, als hij uitkijkt over wat de oudst bekende grond van bestaan van zijn voorgeslacht is – zo ervaren wij als kijkers – komt hij eindelijk, geëmotioneerd, een beetje thuis:

"Hier kom ik dus vandaan. [...] Nu heb ik ontdekt dat er wel degelijk een plek op aarde is waar ik een heel lange geschiedenis heb. Ik kom ergens vandaan en dit komt dicht in de buurt. Dit is voor het eerst in mijn leven dat ik voel dat er wortels van mijn familie op een vaste plek liggen die nog steeds zo is als in de tijd dat zij er hebben gewoond. Dat geeft me heel veel innerlijke rust. Het is het waard om te weten dat er een plek is die is achtergelaten en waar we niet meer wonen. Maar er is in elk geval een plek en dat maakt me nu minder een vreemdeling dan ik me ooit heb gevoeld."

Een indrukwekkende reis die tal van *feiten* uit de geschiedenis van een geslacht zichtbaar maakt waardoor Gover Meis voor het eerst in zijn leven een uniek *gevoel* ervaart: veel innerlijke rust, het langdurige gevoel een vreemdeling te zijn neemt door kennis van de feiten af. Het lijkt me een belangrijke levensles: er zijn mensen die het gevoel *tegenover* de feiten plaatsen; feiten doen er dan niet toe; gevoelens, daar gaat het om. Dit verhaal vertelt het omgekeerde: de feiten voeden het gevoel, geven er een goede wending aan; het ervaren van de *feiten* brengt een *gevoel* van rust teweeg.

* * *

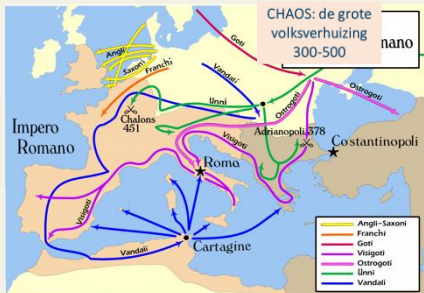
De geschiedenis van het voorgeslacht van Gover Meit laat ons zien dat deze *Nederlandse man* het 'product' is van een langdurig proces van *vermenging van volken en personen met zeer verschillende nationaliteiten*. De serie *Verborgen Verleden* toont aan dat Meit geen bijzonder geval is, integendeel, dit geldt voor vrijwel elke man of vrouw van wie door dit programma

de geschiedenis van zijn of haar voorgeslacht zichtbaar werd.

* * *

Neoreactionaire nationalisten als Geert Wilders verleiden grote groepen mensen met de leugen dat er een onvervreembare en dwingende relatie is tussen het gebied op aarde dat nu Nederland wordt genoemd en de echte Nederlanders, een soort grote familie van witte mensen die daar nu woont, volgens Wilders ook nog met een rijke traditie van eeuwen. Dat Nederland moet daarom worden teruggegeven aan de Nederlanders met *zuiver bloed*, '*van vreemde smetten vrij*'. Met het typen van deze vier woorden rijst een duister beeld op: ook ik heb deze woorden als kind gezongen.

Er zijn heel andere *feiten*. In de voorgeschiedenis van de huidige Nederlanders zijn *twee grote bewegingen* zichtbaar, die ons vertellen waar we vandaan komen en welke wortels we hebben. Wij zijn mede het resultaat van die twee bewegingen:

- **MACROBEWEGINGEN:** Ik leerde op de lagere school: "50 jaar v. Chr.; de Batavieren komen in ons land". Dat volk woonde in wat later de Betuwe ging heten. Aan het einde van de 'Grote Volksverhuizing [300-500] - die het einde van het Romeinse Rijk inluidde - zijn er drie volken gevestigd in de Lage Landen [waartoe het huidige grondgebied van Nederland behoorde]: de Franken [waarin de Bataven zijn opgegaan], de Sak-

sen en Friezen. Nederlanders bestonden niet. Die drie volken wonen anno 2024 nog in onze genen!

- **MICROBEWEGINGEN:** Al eeuwen lang komen elk jaar mensen uit alle windstreken van de aarde ons land binnen; worden Nederlander, verwekken mogelijk Nederlandse kinderen; daarbij is dan dus sprake is vermenging van buitenlandse en 'Nederlandse' genen. Op 1 januari 2024 had 28% van de Nederlanders één of twee van oorsprong buitenlandse ouder[s].¹ Hoe zou Nederland er uitzien als Wilders z'n zin kreeg: "Geef Nederland terug aan de Nederlanders"?

* * *

Hoe bieden wij weerstand aan hen die geschiedenis vervalsen, ons verleden verdonkeremanen? Wij zijn niet machteloos als je gelooft in de kracht van verhalen. Vertel aan wie ze wil horen je kleine verhalen zoals waar ik mijn blog mee begon. Vertel grote verhalen over je persoonlijk leven in relatie met anderen; verhalen waarin onze moeiten en vreugden van het leven zichtbaar worden. Vertel vooral verhalen met "een visie die geworteld is in onze geschiedenis, waarin we medemenselijkheid hebben veroverd op de rechteloosheid die ons nu opnieuw boven het hoofd hangt."²

"Alles waar géén verhaal van is, sterft in het tij van de geschiedenis."

De mailfoto: Kromme Jak in Zwolle, 200 meter van ons huis; decor voor een film over Cuske de Rat die leefde in de Jordaan

Noten:

1. Gegevens van het CBS
2. Uit '*Het commentaar*', de mening van de hoofdredactie van Trouw, 5 april 2025
3. De plaatjes komen uit mijn serie van drie lezingen over de Middeleeuwen.

* *

Muziek

1. Twee opnames van het onvergetelijke *Somewhere* uit *West Side Story*
 - [Barbara Streisand](#)
 - [Uit de film](#)
2. Uit het Requiem van Johannes Brahms: [Denn alles Fleisch, es ist wie Gras](#)
3. [Frühlingstraum uit Winterreise](#) van Franz Schubert; een 70 jaar oude opname van een ongekennde kwaliteit